

v.u. Do té doby se musí stát obejiti s obyčejnými daněmi, ukládanými přímo nebo nepřímo na důchody občanstva.

6. PŘIZNÁNÍ A SOUPIS JMĚNÍ A PŘÍSNÉ TRESTY NA NESPRAVNÁ PŘIZNÁNÍ.

Týmž zákonem, kterým se nařídilo okolkování bankovek a jich zadržení až do 50%, bylo stanoveno, aby se stal soupis válečných půjček, pokl. poukázek rakousko-uherské banky a vydána byla k tomu obšírná nařízení. Kromě toho se stanovil soupis všeho jmění movitého — nemovitý majetek jest patrný — za účelem uložení dávky z majetku. Vydáno pak bylo už další nařízení o soupisu vkladů a věřitelských pohledávek všeho druhu, z nichž podobné (jako při bankovkách) nedovojuje se zatím vyplácti 50%. Pro ostatní soupisy: cenných papírů, zlata, stříbra, drahocenných věcí, cizozemských peněz, pak inventáře zemědělského, vozidel, surovin, polotovarů, zásob zboží, pojištěk a podob., nebylo do té doby, co to psáno, ještě podrobných nařízení. Všude v zákoně se nařizuje přesnost a správnost těchto přihlášek a ustanovují se na nesprávná nebo nepřesná udání těžké tresty a pokuty. Pro podniky k veřejnému účtování povinně a osoby právnické předpisuje se likvidační bilance k 1. březnu 1919 podle nařízení, které vydá ministr financí.

Jak nutno na zákon v tomto směru pohlížeti, bylo v předšlých oddílech už řečeno. Soupisy a přihlášky dlužno v této měurčité a nejisté době považovati při nejmenším za předčasné a ukvapené. Bilance na základě nynějších cen nemohou při dosavadní válečné nejistotě a při všeobecných nedostatecích ani býti správné a nebudou nijak zvláště v peněžitém odhadování podávati pravé hodnoty majetkové. Budou tyto odhady velmi nespolehlivým podkladem pro spravedlivou dávku z majetku. Nespolehlivost ta se přiostruje přiznaným účelem té zamýšlené daně, že jí má býti užito k napravování (umělému jistě) měny, tedy vlastně k revoluci všech poměrů oceňovacích a majetkových.

Neboť nesmíme si tajiti, že úmyslné zasahování do měny a do peněžitých vztahů, znamená vždy revoluci majetkovou, a sice zvláště povlovné zlepšování měny je vlastně velmi těžkou a vleklou krisí všech majetkových poměrů. Podobně i každá nová a zvláště vysoká daň majetková je sociální revolucí nikoli zcela spravedlivou, jako ukládání nových daní nikdy nebývá zcela spravedlivým. A daně té se má použití k postupnému stálému zlepšování měny, tedy vlastně k postupnému stálému revolucionování nejen majetkových, nýbrž i důchodových poměrů. A o tomto revolucionování, aby se jím zase zavádělo stále nové revolucionování, nemůže se ani říci, že by bylo vůbec spravedlivé, nebo že by bylo zvláště sociálně spravedlivé, jak to bylo na

mnohých dokladech v předešlých statích prokázáno. Jenom v jednom směru by na něm mohli nacházeti zálibu. odpůrci nynějších vlastnických řádů, jelikož se tím všechny podstatné základy těchto řádů důkladně podřívají, ačkoli si navrhovatelé toho vědomi nejsou a právě se domnívají, že jen spravedlivě reformují dosavadní zmatky způsobené válkou. Jenom, aby k těmto zmatkům nepřipojily se nové, které přirozenému samočinnému léčení prodlením času by stále překážely!

V tom směru třeba se zvláště zmíniti zejména o § 7. zákona ze dne 25. února 1919 (o okolkování bankovek a soupisu jmění), kterým se ministr financí zmocňuje, aby provedl soupis drahých kovů a peněz z nich, soupis cizozemských peněz papírových i všech kovových peněz z oběhu vzatých. Na nesprávná nebo nepřesná udání může býti nařízena přísaha a falešná přiznání budou trestána pak za následků křivé přísahy. Následky ty jsou jistě přísné, znamenají tresty na zločin a těžké vězení se všemi důsledky na ztrátě občanské cti, veřejného postavení atd.

Chce-li finanční správa dovědět se aspoň trochu přibližně o stavu tohoto majetku, je pochopitelné, že se k takovým přísným a drakonickým ustanovením odhodlala. Jiná jest ovšem věc, zda-li budou tyto těžké pokuty a výhrůžky dosti a rovnoměrně účinkovati, zda-li naopak nebudou působiti tak, že se jich zaleknou lidé svědomití, ale že zůstanou bez účinků tam, kde lidé právě již nesvědomitými činy předešlými nabyli za války majetku.

Drahé kovy a peníze, z nich i papírové peníze cizozemské jsou tak lehké schovatelné hodnoty, že se jich nedopídí proti ostražitým vlastníkům ani sebe slůvivější finanční technika. Vždyť z dřívějších dob náhodou nacházíme dosud v pokladech ukryté drahé kovy. Papírové cizí peníze zvláště snadno lze ukryti. Kdo jich nabyl způsobem málo poctivým, ten nebude se ostýchatí možná ani křivé přísahy, když bude jist, že se jeho úkrytá finanční slídění nedopátrá. Takový bezohledný zbohatlík bude pak ve značné výhodě proti lidem svědomitým, kteří po případě pod rukou za přemrštěné ceny drahých kovů nebo cizozemských papírových peněz nabyli. Bylo dosti lidí, kteří na př. papírové dolary kupovali až po 35 K. Ale byli také prozíraví kapitalisté, kteří za ně na počátku války dávali jen něco málo přes 5 K. Nuže, když ten, kdo dolar kupoval za cenu přes 30 K ze strachu přihlásí svůj majetek, kdežto ten, kdo zaň dával pouze 5—6 K ho nepřihlásí, jaká tu bude spravedlivost daňová?

Ale i národnostní příslušnost tu bude rozhodovati. Zajisté budou Čechové v republice naší svědomitěji své jmění přihlašovati nežli Němci. Čechové jednak z vlasteneckého citu budou nakloněni k lepší upřímnosti, jednak a to více ještě nátlakem veřejného mínění. Mezi Čechy by to bylo jistě značnou nečestí, kdyby se nějak prokázalo hrubé falešné přiznání a kdyby někdo snad i odsouzen byl při tom pro křivou přísahu.

Ale mezi Němci ani mezi Maďary nebude té ochoty, ani těch ohledů k Československé republice, aby nebyly falešným příznáním poškozeny její finance. Naopak u Němců a Maďarů bude to často ba napařád vlasteneckou zásluhou, když státní naše finance budou moci poškoditi a finanční úřady oklamati. U nich usvědčení z falešné přihlášky bude považováno za pouhé neštěstí a snad se připočte potrestanému i za zásluhu. Nebude to přílišným nadržováním našim zbohatlým spoluobčanům německým a maďarským, když tolik přísmě se budou stihati nesprávná udání v tomto směru? Vůbec příliš drakonické tresty proti finančním přečinům mohou povážlivě otřásti berní morálkou, která za rakouské marnotratnosti finanční byla bez toho velmi slabá.

Zákonem o státní půjčce ve zlatě, stříbře a cizích valutách se činí i pozitivní pokusy, aby majitelé cizích valut přihlásili tyto své hodnoty, tím, že se jim slibuje mezdánitelnost, když tyto peníze cizí půjčí Československé republice na úroky. Slibuje se zároveň zákonem tím, že dostanou peníze ty zpět za čtyři léta v té měně, ve které byly peníze složeny. Ale účinek toho zákona i jeho slibů nelze přeceňovati. Kdo vůbec cizí valuty nepřihlásí, nebude také zdaněn, když se u něho najdou. Za druhé slib vrácení valuty stejně až za čtyři léta, nebude lákati toho, kdo bude jen trochu očekávati, že by valutová půjčka mohla zlepšiti kurs koruny, jako to finanční ministr zamýšlí. Když někdo by nyní mohl dolar prodati na př. za 20 Kč a když se domnívá, že následkem zlepšování kursu koruny bude míti za čtyři léta pouze cenu 10 Kč nebo ještě menší, zda-li pak bude ochoten tak příliš, aby dolar ten za těchto podmínek půjčil státu? To si bude jistě rozmyšleti a když nebude podle svých poměrů majetkových čekati příliš vysokou daň ze svého jmění, rozhodne se snad raději podržeti si své valuty, které bude moci každou chvíli zpeněžit než-li upisovati podle svého náhledu nevýhodnou půjčku.

* * *

Ze všech těchto vývodů plyne, že nebylo včasné s odpoutáním naší měny od měny rakousko-uherské spojovati zároveň soupis jmění za účelem dávky z majetku, aby se tím dosavadní naše měna korunová zlepšovala. Takové umělé a snad prudké zlepšování měny by mohlo znamenati úplnou hospodářskou i finanční katastrofu. Každým způsobem je potřeba napřed zjistiti pořádně cenu naší koruny na světovém trhu a potom podle toho ustáliti její cenu v nové pevné měně zlaté a teprve v této nové měně uložití větší dávku ze jmění, bude-li jí třeba. Také obohacení, kterého nabudou jednotlivci klesnutím korunové měny, dá se zjistiti a pořádně zdaniti teprve až v poněkud ustálené měně a nikoli za úplně rozháraných, neupravených poměrů nynějších!